

Büyükşehir Gençlik Meclislerinde Yönetişim

2021 - Aralık

**ARGÜDEN
YÖNETİŞİM
AKADEMİSİ**
GENÇLİK AĞI

İçerik

Argüden Yönetişim Akademisi	2
Yönetişim Gençlik Ağı.....	2
Araştırma Ekibi	3
Güvenilir Kurumlar ve Güvenilir Liderler İçin İyi Yönetişim	4
Governance = Yönetişim.....	4
Yönetim ≠ Yönetişim	4
Yönetişim: Kurumsal Güven.....	4
İyi Yönetişim İlkeleri.....	3
Kent Konseyi Nedir?	6
Gençlik Meclisi Nedir?	6
Amacımız	7
Araştırma Metodumuz	8
Özet Değerlendirme	14
İyi Örnekler	21
Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi	21
İzmir Kent Konseyi	21
Avrupa Konseyi 12 Yıldızlı Şehir Statüsü Projesi	21
Sonuç ve Öneriler	23

Argüden Yönetişim Akademisi

Argüden Yönetişim Akademisi, kamu, sivil toplum, özel sektör ve uluslararası kurumlarda yönetim kalitesini artırmaya adanmış bir vakiftir.

Amacımız: Yaşam kalitesini geliştirmek ve sürdürülebilir bir gelecek oluşturmak.

Görevimiz: Yönetişim kalitesini geliştirerek kurumlara duyulan güveni artırmak.

Ülkümüz: İyi yönetim kültürünün gelişimi ve yayılımında 'mükemmeliyet ve ilk başvuru' adresi olmak.

Hedef Kitlemiz: 7'den 77'ye her yaş grubu; özel sektör, sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları ve uluslararası organizasyonların liderleri.

Yönetişim Gençlik Ağı

Amacımız

Yaşam kalitesini geliştirmek, toplumun geleceğini şekillendirecek olan bugünün ve yarının liderlerine düşüyor.

Gençler olarak bu konuda sorumluluk sahibi olduğumuzun farkındayız.

Gençlik Ağı olarak, **toplumun her kesiminde iyi yönetim kültürünün yaygınlaşmasında gençlerin rol alması** için varız.

Kimlerden Oluşuyor?

YÖN101 mezunlarının katlabildiği Gençlik Ağı'nda 46 farklı üniversiteden 191 üye bulunuyor. Aynı zamanda üyelerimiz 125 farklı STK'da (vakıf, dernek, öğrenci kulübü, inisiyatif vb.) görev alıyor.

Gençlik Ağı Ne Hedefliyor?

Gençlik Ağı, gençlerin bir araya gelip iletişim kurabildiği bir topluluk olmanın yanı sıra, yönetimi geliştirmek amacıyla projeler tasarlayıp uyguladığı bir platform olmayı hedefliyor.

Ne Zaman Kuruldu?

Gençlik Ağı'nın oluşumu 2019 Kasım ayında başlamakla birlikte resmi olarak 2020 Mayıs ayında ilk genel kurulunu yaparak kurulmuştur.

Araştırma Ekibi

Beyzanur Buruk
Altınbaş Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi'21
burukbeyzanur@gmail.com

Erben Samet Arifoğlu
Marmara Üniversitesi İşletme 3. Sınıf
erben34samed@gmail.com

H. Hanne Uysal
29 Mayıs Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler'20
Good4Trust / Topluluk Geliştirici
hhanneuysal@gmail.com

Mehtap Koçan
İTÜ İnşaat Mühendisliği 2. Sınıf
mhtpkcn@gmail.com

Melike Saraylıoğlu
Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi'21
melikesaraylioglu@gmail.com

Nurdan Temel
Sakarya Üniversitesi Hukuk'21
nurdantemel@outlook.com

Oğuzhan Yılmaz
İTÜ İnşaat Mühendisliği'13
Şişecam / Yatırım Planlama ve Koordinasyon Uzmanı
yilmazoguzhan.ce@gmail.com

Ömer Faruk Özdemir
İstanbul Üniversitesi Hukuk'20
krenfutrefar@gmail.com

Sürücan Batmaz
Altınbaş Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi'20
bsurucan@gmail.com

Vahap Özdemir
İstanbul Aydın Üniversitesi'21
vahapozdemr@gmail.com

Güvenilir Kurumlar ve Güvenilir Liderler İçin İyi Yönetişim

Governance = Yönetişim

Yönetişim, yönlendirme ve gözetme (guidance & oversight) kavramlarını içerir. Etimolojik olarak 'Governance' kelimesi ise eski Yunancada yönlendirme (steering, guiding) mânasına gelen 'kybernao' kelimesinden gelir. Kontrol ve gözetim (control & oversight) kavramları ile de alâkalıdır.

Yönetim ≠ Yönetişim

Çoğunlukla governance ve management kelimelerinin her ikisi de "yönetim" olarak çevriliyor. Bu durum iki kelime arasındaki farkın anlaşılmasını zorlaştırıyor. Yönetim "işin doğru yapılması" ise, yönetişimi "doğru işin yapılması" olarak tanımlayabiliriz. Yani yönetişim, ne yapılacağını ve hangi kurallar içerisinde yapılacağını ifade ediyor. 90'lı yıllardan beri Türkiye'deki akademik yayınlarda kullanılmaya başlanan "yönetişim" kelimesi bu iki kavramın birbirinden ayrılmasını ve daha iyi anlaşılmasını sağlıyor.

Yönetişim: Kurumsal Güven

- İnsanlar ortak amaçlarını gerçekleştirmek için topluluklar halinde bir araya geliyor.
- Toplu halde organize olabilmek adına "Kurum" adını verdiğimiz oluşumları yaratıyor.
- Kurumların başarılı olması halinde yaşam kalitemiz geliyor.
- Kurumlar etkilediği ve etkilendiği tüm taraflarla, yani paydaşlarıyla birlikte hareket ediyor.
- Paydaşlarının güvenini kazanabilen kurumlar daha başarılı oluyor.
- Kurumlar güven kazanmak için iyi yönetişime ihtiyaç duyuyor.

Tarihten bir örnek olay ile "Neden yönetişim?" sorumuzun cevabını somutlaştıralım. Enron enerji sektöründe çalışan iki ABD'li firmanın 1985'de bir araya gelmesiyle kurulmuş ABD'nin en büyük doğal gaz dağıtım şirketidir. Böylesine büyük bir firmanın iflasını ve sonuçlarını incelediğimizde güvenin önemini bir kez daha görüyoruz.

Amerikan borsasında işlem gören Enron, finansal raporlarında yanıltıcı bilgi paylaşarak şirketi olduğundan çok daha değerli ve kârda gösterdi. Enron'un raporlarını denetleyen Arthur Andersen isimli bağımsız denetim firması aynı zamanda Enron'a yönetim danışmanlığı hizmeti de veriyordu. 2000 yılında iki farklı rolden toplam 54 Milyon Dolar gelir elde eden Arthur Andersen böylesine büyük bir kaynağı kaybetmemek adına Enron'un finansal tablolarındaki usulsüzlüklere göz yumdu. Enron'un gerçek değerlerini yansıtan raporların ortaya çıkmasıyla şirket hisse değerlerinde ciddi bir düşüş yaşayarak iflas etti. Bu iflasın ABD ekonomisine faturası tahminen 64 Milyar Dolar olarak yansıdı.

Fakat bu krizin yarattığı güvensizlik ortamının, ekonomiye 64 Milyar Dolarlık kayıptan çok daha fazla zarar verdiğini söyleyebiliriz. Enron'un yarattığı soru işaretleriyle yapılan araştırmalarda ortaya çıkartılan yeni skandallar; finansal raporlara, bağımsız denetim sistemine ve denetçilere karşı güvensizliğe sebep oldu. Skandallar sonrasında geliştirilen yeni denetim sistemleri ve kanunlar dahi bugün bu güvenin yeterince gelişmesini sağlayamıyor.

Yaşam kalitesi geliştirmek; özelemleri, hayalleri yaşayabilmek ve daha iyiyi aramak ile mümkündür. İnsanlık, özelemlerini gerçekleştirebilmek ve yaşam ile ilgili riskleri yönetmek için kurumlar halinde organize olur. Paydaşlarının güvenini kazanabilen kurumlar daha başarılı olur. Bu nedenle kaliteli yaşam için iyi yönetişime ihtiyacımız var.

İyi Yönetişim İlkeleri

Güven sağlamak ve bunu sürdürülebilir kılmak için birtakım ilkelerin hayata geçirilmesi gerekiyor. Bu ilkeler:

Adillik: Tüm paydaşların beklentilerini gözeterek sistemi oluşturmak ve uygulamalarda kişiye göre değil sisteme göre karar vermek

Şeffaflık: Kurum içinde ve dışında ve aynı zamanda topluma karşı performans ve kaynakların kullanımı konusunda aktif açıklık ve şeffaflıkta olmak

Hesap Verebilirlik: Paydaşlara karşı hesap verme/raporlama ve yapılan işlerin değerlendirilmesi yaklaşımını benimsemek

Katılımcılık: Bilginin paylaşılması, faaliyetlerin oluşturulması ve gerçekleştirilmesinde paydaşların katılım ve desteğini sağlamaya yönelik ortam geliştirmek

Etkililik: Başarı ve sonuç odaklı yaklaşımla kaynakları doğru yönlendirmek, doğru alanları seçmek ve performans hedeflerini doğru belirlemek

Tutarlılık: Paydaşların beklentilerini karşılayarak misyon/vizyon doğrultusunda hareket etmek, karar almada temel politika ve prensipleri korumak

Sorumluluk: Sorumlulukları sahiplenme ve yerine getirme anlayışı geliştirmek ve bu yönde temel politika ve prensipleri korumak

Not: Yukarıdaki kısım *Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı'nın "Gençlik Örgütleri ve Öğrenci Kulüpleri için İyi Yönetişim El Rehberi"* yayınından alınmıştır.

Kent Konseyi Nedir?

Demokrasilerin temelini oluşturan siyasi katılımçılığın yerelde en verimli aracı Kent Konseyleridir. Bölgede yaşayan insanlar Kent Konseyinde herhangi bir parti üyeliği aranmaksızın yer alabilme ve yönetimi için aday olabilme hakkına sahiptir.

Yerel yönetimler halka en yakın yönetim kuruluşlarıdır. Kent Konseyi, halk ile yerel yönetim arasında iletişim kuran ve doğrudan temsiliyet sağlayan bir araçtır.

Dünya'nın siyasi konjonktürü gereğince Türkiye'nin yerel yönetim sisteminde siyasal katılım ve yönetişimin öne çıkarılmasına yönelik düzenlemeler ve değişikliklere gidilmiştir. 2003'te başlayan "Yerel Gündem 21" süreci ve Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun kabulü gibi düzenlemelerle kurum ve kuruluşlarımızda demokratik denetimi ve hesap vermeyi içeren bir yönetim anlayışı Türk siyasi yönetiminde belirginleşmiştir. Bu düzenlemeler ile siyasi katılımçılığı destekleyen yerellik ilkesi uyarınca kamu hizmetlerinin halka en yakın birimler ile yürütülmesi istenmiştir.

Kent Konseylerinin oluşturulmasında halkın temsil edilmesindeki sorunların çözüme kavuşturulmak istenmesi önemli noktada durmaktadır. Türkiye'de Kent Konseylerinin yapılandırılmasının hukuki dayanağı ilk kez 2005 yılında yürürlüğe sokulan Belediye Kanununun 76. maddesi uyarınca Kent Konseyi Yönetmeliğinin mevzuata girmesi ile oluşturulmuştur. Kent konseyinin çalışma usul ve esaslarının belirlenimi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafınca hazırlanan yönetmelikle sağlanmaktadır.

Kent Konseyleri belediyenin bir uzantısı olmamakla beraber belediye ile yakın ilişkilidir. Belediyeler Kent Konseylerinin kurulmasına yardım eder ve mali olarak destekler.

Kent Konseyleri ile sağlanmak istenen yerel halkın kendilerini ilgilendiren kentsel sorunlar hakkında görüş ve önerilerini paylaşabilmeleridir.

Kent Konseyleri bünyesinde çalışma grupları ve kadın meclisi, çocuk meclisi, gençlik meclisi gibi meclisler oluşturulur.

Gençlik Meclisi Nedir?

Kent Konseyleri o bölgede yaşayan insanların sorunlarına çözüm arayan çalışma gruplarından oluşur. Bu gruplardan biri de Gençlik Meclisleridir.

Gençlik Meclisleri, gençlerin öneri, sorun ve problemlerine çözüm üretir ve bunun için Kent Konseyiyle veya ilgili Belediye Birimiyle iletişime geçer. Gençlerin yerel yönetimlerle iletişime geçebilmesi ve yönetim sürecinde görünür olabilmesi için köprü görevi gören Gençlik Meclislerinin önemi büyüktür. Gençlik Meclislerinde o belediyenin yetki alanında ikamet eden gençler yer alabilmektedir. Yaş aralıkları değişiklik göstermekle beraber, çoğu belediyede 15-25 yaş arası gençler Gençlik Meclislerinin çalışmalarında aktif olarak yer alabilir. Gençlik Meclisleri üniversite kulüp temsilcileri, lise öğrenci temsilcileri, sivil toplum kuruluşu temsilcileri, siyasi partilerin gençlik kolları temsilcileri ve Kent Konseyi Gençlik Meclisi ile çalışmak isteyen gönüllü gençlerden oluşur.

Amacımız

Gençlerin sadece yarının değil bugünün de bir parçası olduğu bilinciyle yerel politikaların halk ve yönetimin eşit düzeyde sahiplenmesi, politikalardaki süreklilik ve sürdürülebilirliklerini garanti altına alınması için önem taşımaktadır. Biz çalışmamızda yerel yönetim süreçlerine yönetim kavramının ne şekilde entegre olduğu ve gençlik meclislerinin sürece katılma imkanlarına yer verdik. Yerel yönetimlerin hizmetlerine ilişkin gençlerin taleplerin oluşturulmasında gençlik meclislerinin rolünü vurguladık. Gençlerin yerel yönetimde temsil, denetleme ve karar alma imkanlarını sorguladık. Bu mekanizmalara dair en iyi uygulama örnekleri ve uygulamada görülen sorunlara yer vererek konuyu ele alma amacı taşımaktayız.

Gençlik Meclislerinde Yönetişim Projesi, gençlerin yerel yönetimdeki etkisini ölçüp, iyi örnekleri paylaşıp iyileştirilebilecek noktalar hakkında ilgili birimlere geri bildirim vermeyi amaçlıyor.

Değişim yerelde başlıyor, büyük dönüşümlere küçük adımlar öncülük ediyor bu yüzden yönetişimde gençlerin rolü çok değerli ve hayati. Hayalimiz yerel yönetimden başlayarak gençlerin katılımıyla daha iyi yönetim anlayışının benimsenmesi. Bu projeyle 30 büyükşehirdeki gençlik meclisleri üzerinden gençlerin yerel yönetimdeki yerini saptamak, iyi örnekleri yaygınlaştırmak ve geliştirilmesi gereken noktalar hakkında ilgililere geri bildirim vermeyi amaçlıyoruz. Bu şekilde iyi örneklerin yaygın olacağına inanıyoruz.

Araştırma Metodumuz

Gençlik Meclislerinde Yönetişim Projesinde araştırdığımız kriterlerin evet/hayır cevabı alınabilecek objektif sorular olmasına özen gösterdik. Argüden Yönetişim Akademisinin hazırladığı Belediye Yönetişim Karnesinden ilham alınarak hazırlanan 53 parametre iyi yönetişimin yedi ilkesi ve karar alma, kaynak kullanımı, hizmet sunumu ve kurumsal işleyiş süreçleri 3 metot ile incelenmiştir.

53 parametrenin 5 tanesi iyi yönetişimin adillik ilkesi, 22 tanesi şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri ile, 21 tanesi katılımcılık ilkesi ile, 22si etkinlik ve tutarlılık ilkesi ile ve 6 tanesi sorumluluk ilkesi ile ilişkilendirilmiştir.

53 parametrenin 20 tanesi karar alma süreci ile, 5 tanesi kaynak kullanımı ile, 13 tanesi hizmet sunumu ve 15 tanesi kurumsal işleyiş ile ilişkilendirilmiştir.

Araştırmamızın temelini oluşturan parametrelerimizin ölçülebilmesi için üç ayrı metottan yararlandık.

1. Metodumuz, Büyükşehir belediyelerinin internette yayınladığı kaynakların (faaliyet raporu, yıllık plan, mali raporlar, organizasyon şeması vs.) hazırlamış olduğumuz parametreler üzerinden vatandaş gözüyle incelenmesidir. Vatandaşların belediye ve kent konseyinin internet sitesi üzerinden erişebileceği bilgilerle değerlendirmemizi yapıyoruz.
2. Metodumuz ise 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanununu kullanmaktır. Bu metotta, 1. Metot ile cevabı alınamayan veya bulunan cevaptan emin olunamayan parametreleri, Büyükşehir belediyelerinin, kent konseylerinin ve gençlik meclislerinin web sitelerinde belirtmiş oldukları mail adreslerine mail olarak atılmış ve/veya belediyenin alternatif olarak sunmuş olduğu bilgi edinme yöntemine başvurulmuştur.
3. Metodumuz, 2. Metot ile cevabı alınamayan parametreleri doğrudan CİMER kanalına ileterek bilgi alınmasıdır.

Süreçler	Parametre	Adillik	Etkinlik ve Tutarlılık	Katılımcılık	Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik	Sorumluluk
KARAR ALMA	1 Belediye, bünyesinde Kent Konseyi Gençlik Meclisi bulunduyor.	x	x	x	x	x
	2 Gençlik Meclisi çalışmalarını raporluyor ve yayınlıyor.		x			
	3 Belediye Stratejik Planını hazırlarken Kent Konseyi Yürütme Kurulunu davet ediyor, görüşlerini alıyor.				x	
	4 Belediye stratejik plan hazırlık sürecinde gençlerin görüşlerini alıyor.				x	

Süreçler	Parametre	Adillik	Etkililik veya Tutarlılık	Katılımcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Sorumluluk	
KARAR ALMA	5	Belediye, Gençlik Meclisinin önerilerini içeren Stratejik Planı paylaşıyor.	X				
	6	Belediye, gençlerin katılım süreçlerine katılımını ve sürece yaptıkları katkıları yıllık olarak raporluyor ve paylaşıyor.	X				
	7	Gençlik Meclisi sosyal mecralar dışında, gençlerin demokratik katılımını sağlayacak kurumsal imkânlar (etkinlikler, buluşmalar, vb.) sunuyor.			X		
	8	Belediyenin Stratejik Planı'nda, gençler için hedefler bulunuyor.				X	
	9	Belediyenin stratejik hedeflerini ölçmek için göstergeler mevcut ve yıllık olarak paylaşıyor.		X		X	
	10	Stratejik Planda yer alan gençlerle ilgili hedeflerin (meclis beyanatları) gerçekleştirme oranı yıllık bazlı olarak paylaşıyor.		X		X	
	11	Belediye misyonu ve/veya vizyonu içerisinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	X	X	X	X	X
	12	Belediyenin yönetim ilkelerini yerine getirilip getirilmediği kamuoyu ile paylaşıyor.		X			
	13	Gençlik Meclisinin misyonu ve/veya vizyonu içerisinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	X	X	X	X	X
	14	Belediye stratejik planı içerisinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	X	X	X	X	X

Süreçler	Parametre	Adillik	Etkililik ve Tutarlılık	Katılımcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Sorumluluk	
KARAR ALMA	15	Gençlik Meclisinin çalışma yönetmeliğinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	X	X	X	X	
	16	Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesi var ve internetten erişim sağlanabilir.		X			
	17	Gençlik Meclisi ilçede yaşayan gençlerin sorunlarını gündeme getirmek için Kent Konseyine öneriler sunuyor.				X	X
	18	Gençlik Meclisi gençlerin sorunlarından, gereksinimlerinden ve beklentilerinden yola çıkılarak, bu konularda çözüm önerileri ve projeler üretip Belediye Meclisine sunuyor.				X	
	19	Belediye, yıl içerisinde gençlerden gelen toplam talep ve isteklerin sayısını paylaşıyor.		X			
	20	Gençlik Meclisi aldığı kararları Kent Konseyi Genel Kurulu ve Kent Konseyi Yürütme Kuruluna taşıyor ve takip ediyor.				X	
	21	Belediye, bütçe hazırlarken Kent Konseyi Yürütme Kurulunu önceden bilgilendirerek katılım için davet ediyor.			X		
	22	Kent Konseyi Gençlik Meclisine bütçe ayırıyor				X	
	23	Kent Konseyinin bütçesinin belirlenmesinde Gençlik Meclisinin planladığı proje ve faaliyetler dikkate alınarak uygun bir bütçe belirleniyor.				X	
KAYNAK K.	24	Belediye, gençler için sosyal alanda kaynak geliştirmeye ilişkin (fon, sponsorluk, burs) projeler gerçekleştiriyor.				X	

Süreçler	Parametre	Adillik	Etkililik ve Tutarlılık	Katılımcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Sorumluluk
KAYNAK KULLANIMI	25	Belediye, gençler için yapmış olduğu harcamalara ilişkin ayrıntılı bilgileri kamuoyu ile paylaşıyor.	X			
	26	Kent Konseyi gençlere yönelik sunduğu hizmetlere Gençlik Meclisinin görüşünü alıyor.		X		
	27	Belediye, gençlere yönelik belirli bir periyotla kamuoyu yoklaması/araştırması düzenliyor.		X		
	28	Belediye, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını toplumla paylaşıyor.(web sitesi, stratejik plan vb araçlar aracılığıyla)	X			
HİZMET DURUMU	29	Belediye, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını karar alırken kullanıyor. (stratejik plan aracılığıyla)			X	
	30	Gençlik Meclisi, gençlere yönelik belirli bir periyotla kamuoyu yoklaması/araştırması düzenliyor.		X		
	31	Gençlik Meclisi, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını toplumla paylaşıyor. (web sitesi, stratejik plan vb araçlar aracılığıyla)	X			
	32	Gençlik Meclisi, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını karar alırken kullanıyor. (stratejik plan aracılığıyla)			X	
	33	Belediyenin, gençlere yönelik güncel faaliyetleri bulunuyor.			X	
	34	Gençlik Meclisinin etki alanlarındaki tüm gençlerin katılımına açık eğitim, kültür ve sanat alanında faaliyetleri bulunuyor.			X	

Süreçler	Parametre	Adillik	Etkinlik ve Tutarlılık	Katılımcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Sorumluluk
HİZMET DURUMU	35	Belediyenin, gençlere yönelik istihdam çalışmaları bulunuyor.			X	
	36	Belediye, kamuoyu araştırmalarında gençlerin memnuniyetini düzenli olarak değerlendiriyor.		X		
	37	Belediye, kamuoyu araştırmalarında gençlerin memnuniyet anketi sonuçlarını değerlendirdiği yönünde bilgilendirme yapıyor.		X		
	38	Gençlik Meclisi sunacağı önerilere ilişkin gençlerin görüş ve düşüncelerini alıyor.			X	
	39	Kent Konseyinin faaliyetleri güncel, işleyişi aktif.				X
	40	Gençlik Meclisinin faaliyetleri güncel, işleyişi aktif.				X
	41	Kent Konseyi Yürütme Kurulunda Gençlik Meclisini temsilen bir üye bulunuyor.			X	
KURUMSAL İŞLEYİŞ	42	Belediye, İnternet sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden gençlerin katılımı için imkân sunuyor.			X	
	43	Belediyenin İnternet sitesinde ve sosyal medya hesaplarında görüş ve talep sunmak için form bulunuyor.			X	
	44	Gençlik Meclisinin İnternet sitesinde ve sosyal medya hesaplarında görüş ve talep sunmak için form bulunuyor.			X	

Süreçler	Parametre	Adillik	Etkinlik ve Tutarlılık	Katılımcılık	Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik	Sorumluluk
KURUMSAL İŞLEYİŞ	45	Gençlik Meclisi internet sitesinden aldığı görüş ve talepleri aynı zamanda bu kapsamda alınan aksiyonları rapor olarak toplumla paylaşıyor.		X		
	46	Belediye, İnternet sitesi ve sosyal medya üzerinden gençlere dair aldığı görüş ve taleplere Faaliyet Raporunda yer veriyor.		X		
	47	Belediye, Kent Konseyi Yürütme Kurulu ile düzenli olarak katılım ve istişare amaçlı görüşmeler yapıyor.			X	
	48	Belediye, Kent Konseyi Yürütme Kurulu ile düzenlediği toplantıların sonuçlarını paylaşıyor.		X		
	49	Belediye, Gençlik Meclisi ile katılım ve istişare amaçlı görüşmeler yapıyor.			X	
	50	Belediye, Gençlik Meclisleriyle düzenlediği toplantıların sonuçlarını paylaşıyor.		X		
	51	Gençlik Meclisinin internet sitesi bulunuyor ve aktif işleyişe sahip.				X
	52	Gençlik Meclisi temsilcileri yerel yönetimlerin katılımlara açık mekanizmalarına (ihtisas komisyonları vb. gibi) katılıyor.			X	
	53	Gençlik Meclisi çözüm önerilerinin ne kadarının gerçekleştiğini ve çözüm önerilerinin ne kadar faydalı olduğuna açıklama paylaşıyor.		X		

Özet Değerlendirme

Gençlik Meclislerinde Yönetişim Projesi ile Türkiye’deki tüm Büyükşehir belediyelerini 53 göstergeyle inceledik. Bu 53 gösterge kendi arasında Karar Alma, Kaynak Kullanımı, Hizmet Sunumu ve Kurumsal İşleyiş şeklinde kategorize edildi. Genel değerlendirmede vatandaş bakışıyla belediyelerin gençlik meclisleri ile ilişkisi incelendi.

Parametre	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye sayısı	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye oranı
Belediyenin, gençlere yönelik güncel faaliyetleri bulunuyor.	28	93%
Belediyenin Stratejik Plan’nda, gençler için hedefler bulunuyor.	27	90%
Belediye stratejik planı içerisinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	27	90%
Belediyenin İnternet sitesinde ve sosyal medya hesaplarında görüş ve talep sunmak için form bulunuyor.	26	87%
Belediyenin stratejik hedeflerini ölçmek için göstergeler mevcut ve yıllık olarak paylaşıyor.	23	77%
Belediye misyonu ve/veya vizyonu içerisinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	23	77%
Belediye, bünyesinde Kent Konseyi Gençlik Meclisi bulunduyor.	18	60%
Kent Konseyinin faaliyetleri güncel, işleyişi aktif.	18	60%

Parametre	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye sayısı	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye oranı
Belediye, gençler için yapmış olduğu harcamalara ilişkin ayrıntılı bilgileri kamuoyu ile paylaşıyor.	17	57%
Belediyenin, gençlere yönelik istihdam çalışmaları bulunuyor.	17	57%
Belediye, gençler için sosyal alanda kaynak geliştirmeye ilişkin (fon, sponsorluk, burs) projeler gerçekleştiriyor.	16	53%
Belediye, İnternet sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden gençlerin katılımı için imkân sunuyor.	15	50%
Gençlik Meclisinin faaliyetleri güncel, işleyişi aktif.	14	47%
Gençlik Meclisinin etki alanlarındaki tüm gençlerin katılımına açık eğitim, kültür ve sanat alanında faaliyetleri bulunuyor.	11	37%
Stratejik Planda yer alan gençlerle ilgili hedeflerin (meclis beyanatlari) gerçekleşme oranı yıllık bazlı olarak paylaşılıyor.	10	33%
Gençlik Meclisinin çalışma yönetmeliğinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	9	30%
Kent Konseyi Yürütme Kurulunda Gençlik Meclisini temsilen bir üye bulunuyor.	9	30%
Gençlik Meclisi Çalışma Yönergesi var ve internetten erişim sağlanabilir.	8	27%

Parametre	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye sayısı	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye oranı
Gençlik Meclisi sosyal mecralar dışında, gençlerin demokratik katılımını sağlayacak kurumsal imkânlar (etkinlikler, buluşmalar, vb.) sunuyor.	6	20%
Belediyenin yönetim ilkelerini yerine getirilip getirilmediği kamuoyu ile paylaşılıyor.	6	20%
Gençlik Meclisinin misyonu ve/veya vizyonu içerisinde iyi yönetim ifadesi veya (katılımcılık, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi) ilkeleri bulunuyor.	6	20%
Belediye Stratejik Planını hazırlarken Kent Konseyi Yürütme Kurulunu davet ediyor, görüşlerini alıyor.	5	17%
Belediye stratejik plan hazırlık sürecinde gençlerin görüşlerini alıyor.	5	17%
Belediye, gençlerin katılım süreçlerine katılımını ve sürece yaptıkları katkıları yıllık olarak raporluyor ve paylaşıyor.	5	17%
Belediye, gençlere yönelik belirli bir periyotla kamuoyu yoklaması/araştırması düzenliyor.	5	17%
Belediye, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını toplumla paylaşıyor. (web sitesi, stratejik plan vb araçlar aracılığıyla)	5	17%
Belediye, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını karar alırken kullanıyor. (stratejik plan aracılığıyla)	5	17%
Belediye, kamuoyu araştırmalarında gençlerin memnuniyetini düzenli olarak değerlendiriyor.	5	17%

Parametre	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye sayısı	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye oranı
Gençlik Meclisinin internet sitesinde ve sosyal medya hesaplarında görüş ve talep sunmak için form bulunuyor.	5	17%
Belediye, Kent Konseyi Yürütme Kurulu ile düzenli olarak katılım ve istişare amaçlı görüşmeler yapıyor.	5	17%
Belediye, Kent Konseyi Yürütme Kurulu ile düzenlediği toplantıların sonuçlarını paylaşıyor.	5	17%
Kent Konseyi gençlere yönelik sunduğu hizmetlere Gençlik Meclisinin görüşünü alıyor.	4	13%
Gençlik Meclisinin internet sitesi bulunuyor ve aktif işleyişe sahip.	4	13%
Gençlik Meclisi ilçede yaşayan gençlerin sorunlarını gündeme getirmek için Kent Konseyine öneriler sunuyor.	3	10%
Gençlik Meclisi aldığı kararları Kent Konseyi Genel Kurulu ve Kent Konseyi Yürütme Kuruluna taşıyor ve takip ediyor.	3	10%
Belediye, kamuoyu araştırmalarında gençlerin memnuniyet anketi sonuçlarını değerlendirdiği yönünde bilgilendirme yapıyor.	3	10%
Belediye, İnternet sitesi ve sosyal medya üzerinden gençlere dair aldığı görüş ve taleplere Faaliyet Raporunda yer veriyor.	3	10%
Gençlik Meclisi çalışmalarını raporluyor ve yayınlıyor.	2	7%

Parametre	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye sayısı	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye oranı
Gençlik Meclisi gençlerin sorunlarından, gereksinimlerinden ve beklentilerinden yola çıkılarak, bu konularda çözüm önerileri ve projeler üretip Belediye Meclisine sunuyor.	2	7%
Kent Konseyinin bütçesinin belirlenmesinde Gençlik Meclisinin planladığı proje ve faaliyetler dikkate alınarak uygun bir bütçe belirleniyor.	2	7%
Gençlik Meclisi sunacağı önerilere ilişkin gençlerin görüş ve düşüncelerini alıyor.	2	7%
Belediye, Gençlik Meclisinin önerilerini içeren Stratejik Planı paylaşıyor.	1	3%
Belediye, bütçe hazırlarken Kent Konseyi Yürütme Kurulunu önceden bilgilendirerek katılım için davet ediyor.	1	3%
Kent Konseyi Gençlik Meclisine bütçe ayırıyor	1	3%
Gençlik Meclisi, gençlere yönelik belirli bir periyotla kamuoyu yoklaması/araştırması düzenliyor.	1	3%
Gençlik Meclisi, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını toplumla paylaşıyor. (web sitesi, stratejik plan vb araçlar aracılığıyla)	1	3%
Gençlik Meclisi, gençlere yönelik düzenlediği kamuoyu araştırmalarını karar alırken kullanıyor. (stratejik plan aracılığıyla)	1	3%
Belediye, Gençlik Meclisi ile katılım ve istişare amaçlı görüşmeler yapıyor.	1	3%

Parametre	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye sayısı	1. Metoda göre uyguladığı tespit edilen büyükşehir belediye oranı
Gençlik Meclisi temsilcileri yerel yönetimlerin katılımlara açık mekanizmalarına (ihtisas komisyonları vb. gibi) katılıyor.	1	3%
Belediye, yıl içerisinde gençlerden gelen toplam talep ve isteklerin sayısını paylaşıyor.	0	0%
Gençlik Meclisi internet sitesinden aldığı görüş ve talepleri aynı zamanda bu kapsamda alınan aksiyonları rapor olarak toplumla paylaşıyor.	0	0%
Belediye, Gençlik Meclisleriyle düzenlediği toplantıların sonuçlarını paylaşıyor.	0	0%
Gençlik Meclisi çözüm önerilerinin ne kadarının gerçekleştirildiğini ve çözüm önerilerinin ne kadar faydalı olduğuna açıklama paylaşıyor.	0	0%

- Büyükşehirlerden Bursa %68, Adana %61, Balıkesir %45, Ankara %41 ve Antalya %40 oranla ilk 5'i oluşturdular. İlk 5 şehrin hepsinde belediyelerin kent konseylerinde gençlik meclisleri bulunmaktadır. Araştırmamız sonucunda tüm büyükşehir belediyelerinin %60'ında gençlik meclisi bulunmaktadır.
- Tüm şehirlere baktığımızda, Karar Alma sürecinde belediyelerin gençleri diğer süreçlere göre daha fazla dahil ettikleri görülmüştür. 30 büyükşehirin ortalaması alındığında belediyelerin en çok puan aldığı süreç %28 oranla Karar Alma süreci olmuştur fakat genel ortalamada diğer süreçlerin ortalaması %25'ken sadece Karar Alma sürecinde bu oranın üstünde kalmışlardır. Kaynak Kullanımı %23,3, Hizmet Sunumu %22,1 ve Kurumsal İşleyiş %23,6 olarak ortalamaların altında kalmıştır.
- Parametre sonuçları değerlendirildiğinde, 30 büyükşehirde de Gençlik Meclislerin aldığı görüşlerden yola çıkarak üretilen çözüm önerilerinden ne kadarının gerçekleştirildiğine dair bir paylaşımında bulunmadığı sonucuna ulaşıldı.
- 30 büyükşehir belediyesinin gençlik meclisleri ile düzenledikleri toplantıları ve gençlerden gelen talep ve istekleri kamuoyu ile paylaşmadıklarını gördük.
- 26 Büyükşehir Belediyesinin internet sitelerinde ve/veya sosyal medya hesaplarında görüş ve talep iletmek için anketler bulunuyor. 23 büyükşehir belediyesinin internet sitelerinde ve/veya sosyal medya hesaplarında yer alan misyon/vizyon metinlerinde iyi yönetim ifadesi veya iyi yönetim ilkeleri bulunuyor.

- Parametre sonuçları değerlendirildiğinde, 30 büyükşehirin 28'inde belediyelerin gençlere yönelik güncel faaliyetleri bulunmakta. 27'sinin stratejik planında gençler için hedefler bulunurken stratejik planı içerisinde iyi yönetim ifadesi veya iyi yönetim ilkeleri bulunuyor. Bu iki durumdan belediyelerin karar almada daha katılımcı olduğunu ancak hayata geçirmede bu katılımcılığın uygulanmadığını görebiliyoruz.
- Belediyeler Karar Alma sürecinde gençlerin fikirlerini aldıklarını beyan ederken bu fikirleri proje haline getirmede, uygulamada ve kaynak ayırma söz konusu olduğunda gençleri dikkate almamaktadır.
- Araştırma sonucunda çok düşük oranlarla bunun sağlanıyor olması, güven ortamının sarsılmasına da sebep olabilmektedir.
- Karar alma sürecinde belediyeler gençlerin düşüncelerini önemsediklerini ve dikkate aldıklarını göstermeye çalışırken daha sonra görevde oldukları süre boyunca bu düşüncelerini ve fikirlerini aslında uygulamaya koymadıkları ve etkililiğini incelemedikleri ortaya koyulmuştur.
- Belediyeler % 53 oranında gençler için sosyal alanda kaynak geliştirmeye ilişkin projeler hazırlamaya çalıştıklarını gösterirken kendi bütçelerinden genelde çok az oranda gençler için yapılacak çalışmalara yer ayırmışlardır. Gençler için yapılacak projeler için genelde kendi bütçelerinden ayırmak yerine, fonlar veya burslarla kaynak yaratmaya çalışmışlardır. Bu da aslında bu projelerin sürdürülebilirliği konusunda şüpheye yer vermektedir.

Yandaki Görsel Tıklayarak İl Bazındaki Tüm Araştırma Verilerine Ulaşabilirsiniz

İyi Örnekler

İlk versiyonu 2021'de hazırlanan Gençlik Meclislerinde Yönetişim araştırmasını periyodik olarak güncelleyeceğiz. İyi örnekleri paylaşmanın ilham verici olduğunu ve iyi yönetim uygulamalarını yaygınlaştıracağına inanıyoruz.

Bu kapsamda bizle paylaşmak istediğiniz iyi uygulama örneklerini bekliyoruz:
belediyegenclikyonetisim@gmail.com

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 dönemini kapsayan stratejik planın hazırlıklarında süreç odaklı yönetim yaklaşımını esas aldıklarını ve ortaya çıkan plandan çok sürecin kendisine odaklandıklarını belirtmektedir. Süreç odaklı anlayışın paydaşların katılımı, sorunların tespiti, maddi, kurumsal ve insani kapasitenin görülmesi ve aktörlerin süreci sahiplenmesi ve sorumluluk alması gibi birincil faydalarının yanı sıra, kurumsal öğrenme ve kurumsal kapasite gelişimi için olanaklar yarattığı da vurgulanmaktadır. Belediyenin stratejik plan sürecinde 10 binin üzerinde kişiyle 240 toplantı yapılmış, 140 rapor üretilmiştir. Bu toplantılardan 20 tanesi doğrudan stratejik plana ilişkin forum toplantılarıdır ve şu tematik alanları kapsamışlardır: Eşitsizlik ve Yoksullukla Mücadele, Kadın ve Hayat, Ekoloji ve Çevre, Kültür ve Sanat, Yerel Ekonomi Güçlendirme, İmar ve Şehircilik, Ulaşım, Halk Sağlığı, Gençlik, Çocuk, Engelliler, Yaşlılar, Turizm, Kentli Hakları, İnançlar ve Azınlıklar. Plan müdahale açısından ve süreçler açısından stratejik plan eksenleri tanımlamıştır. Müdahale açısından stratejik plan eksenleri haklar, sosyal adalet ve sosyal politika, ana dil ve kültürlerin yeniden üretimi, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın özgürlüğü, çevre ve ekoloji ile yerel ekonomiyi kalkındırmadan oluşmaktadır.

İzmir Kent Konseyi

İzmir Kent Konseyi, tüm hemşerileri kent yönetimine dahil etmeye ve karar alma süreçlerine aktif rol almalarında önünü açmak ve katılımcı demokrasi pratiklerini yaygınlaştırmayı amaçlamışlardır. 2010'da İzmir Kent Konseyinde atılan adımlar yerel yönetişime addettikleri önemi vurgulamaktadır. 2010 yılının Ekim ayı içerisinde ise kadın, engelli, gençlik ve çocuk meclislerinin genel kurulları yapılarak dört ayrı meclis kurulmuştur. İzmir Kent Konseyi örneğinde diğer Kent Konseylerinden farklı olarak paydaşların sürece sadece dahil olmakla kalmayıp, ilk toplantıda saptadıkları soruna yönelik çözüm önerisi geliştirmeleri için fırsat sunulmuştur. Her meclisin kurucu genel kurullarının birer ay öncesinde ilgili STK'larla ön hazırlık toplantıları yapılarak çalışma yönergelerinin ilk tasakları tartışmaya açılmış böylece süreçlere katılımları sadece öneri sunma ile sınırlı kalmamıştır. İzmir Kent Konseyi dört meclisin çatısı altında kurulmuş olan çalışma gruplarında, merkezi ve yerel idare kuruluşlarının, üniversitelerin, meslek örgütlerinin, sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin temsilcilerinin kentin ortak sorunlarını ele alan, ortak akılı, ortak değerleri ve kentlilik bilincini ortaya koyan proje ve faaliyetler gerçekleştirmiştir. İzmir Kent Konseyinin temel örgüt biriminden biri olan Gençlik Meclisleri şeffaflık ve gönüllülük temelinde faaliyet ve projelerini hayata geçirme fırsatı sunmuştur.

Avrupa Konseyi 12 Yıldızlı Şehir Statüsü Projesi

Yerel yönetişimin geliştirilmesi için Avrupa Konseyi çalışmalar yapmaktadır. Bu amaçla Avrupa Yerel Demokrasi Haftası etkinlikleri düzenlenmektedir. Bu etkinlikler kapsamında 2018 yılı etkinliğin ana hedefi "çocuk ve gençlere yönelik yerel yönetim etkinliklerinin yapılmasıdır." Tema kapsamında yerel politikaların geliştirilmesi sürecine genç vatandaşları teşvik etmek amacıyla pek çok yerel aktör etkinliğe iştirak etti. 2018 yılında Türkiye'den 18 yerel yönetim aktörü (Ahmetbey Belediyesi,

Lüleburgaz Belediyesi, Kırklareli Belediyesi, Rize Belediyesi, Zeytinburnu Belediyesi, Maltepe Belediyesi, Sarıyer Belediyesi, Sarıyer Kent Konseyi, Marmara Belediyeler Birliği) Avrupa Yerel Demokrasi Haftası etkinliklerine katılım göstermiştir. Bu bağlamda etkinliğe katılım noktasında Türkiye'nin Avrupa yerel yönetimlerinden daha istekli olduğu gözlemlenmektedir. Her yıl Avrupa Yerel Demokrasi Haftası'nda o yılın temasının etkinliğine uygun kriterleri yerine getiren ve yerel yönetim alanında ilgili çalışmaları yapan yerel yönetimlere "12 Yıldızlı" payesi verilmektedir. 12 Yıldızlı Şehir statüsünün alınması için beş kriter bulunmaktadır ve ilgili yerel yönetimin bu beş kriteri Avrupa Yerel Demokrasi Haftası kapsamındaki temel amaçları aynı anda sağlaması gerekmektedir. Türkiye'de 12 Yıldızlı Şehir statüsünü daha önce alanlar ve bu statüyü almaya ilk defa aday olanlar ile 12 Yıldızlı Şehir statüsünü tekrar almak isteyen yerel yönetim aktörleri bulunmaktadır.

Avrupa Konseyine göre iyi yönetişimi benimsediğinin göstergesi addedilen 12 Yıldızlı Şehir statüsüne Rize Belediyesi 2018 yılında hak kazanmıştır. Bu kapsamda Rize Belediyesi 2018 yılında etkinlikler yapmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmamızda Türkiye'deki büyükşehirlerdeki Kent Konseyi Gençlik Meclislerinin nasıl yapılandığı ve yönetişimin kalitesi çeşitli parametrelerle incelendi.

Türkiye'nin siyasi iklimindeki dalgalanmalar nedeniyle geçmişte gençlerin lise ve üniversitelerde siyasal alandan uzaklaşmalarına yönelik bir ortam varken; bugün uzaklaştırma/dışlama değil katılımı sağlama yönünde adımlar atılıyor.

Yönetişimin önemli unsurlarından biri katılımı sağlamak. Bu noktada gençlerin katılımına yer açmak önemli görülüyor. Katılım, yalnızca seçimler, referandumlar ile sınırlı değil; faaliyetlerin oluşturulması ve gerçekleştirilmesi aşamasında katılımı sağlayacak ortamın oluşturulması gerekiyor. Katılım sağlanmadığında gençler ile karar alma organları arasında bağlantısızlığın yarattığı sorunlar ortaya çıkıyor.

Gençlerin yerel yönetim organları ile desteklenen karar alma süreçlerine katılım oranlarının yüksek olmadığını söyleyebiliriz. Bunun nedenlerinden biri de gençlerin katılım mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olmaması denebilir. Örnekte, gençlerin çoğunun Gençlik Meclislerinin varlığı, işlevi ve katılımın nasıl sağlanacağı hakkında bilgi sahibi olmadığını görüyoruz.

Araştırmamız esnasında gençlerin Gençlik Meclislerine ilişkin bilgi edinmek istediklerinde Gençlik Meclislerinin internet sitelerine başvurmaları halinde tatminkâr bir bilgiye ulaşabilecekleri içeriğinin olmadığını gördük.

Belediyeler ile Gençlik Meclislerinin hareket, bildiri ve kazanımlarının internet üzerinden erişime ve değerlendirmeye açık olmasının iyi yönetim ilkelerinden şeffaflık, katılımcılık ve hesap verebilirliğin sağlanmasına katkı adına olumlu bir rol üstleneceğine dair görüşümüzü ortaya koyuyoruz.

Araştırmamızda Belediyelerin Stratejik Planlamalarında gençler için hedefler bulunduğu dair oran %90 olarak gözüküyor. Buna karşılık belediyelerin, Gençlik Meclisinin önerilerini belirterek Stratejik Planı paylaşma oranı %3'tür. Bu eşleniksizlik bize teorik olarak içerilen ile uygulama pratiğindeki uyumsuzluğu göstermektedir. Gençlerin katılımının iyileştirilmesi için gençlerin sunacağı önerilerin dikkate alınması ve bunun somut olarak gösterilmesine ihtiyaç duyuyoruz.

Araştırmamızda görülmüştür ki büyükşehirlerde Kent Konseyleri ve Gençlik Meclisleri yüksek oranda kurulmuştur. Ancak bu yapıların iyi yönetim ilkelerince tam olarak başarılı olup olmadığı bir soru olarak duruyor. Buna karşılık Gençlik Meclislerinin oluşturulmasını, gençlerin yerel karar alma süreçlerine katılımı noktasında yerel yönetim reformlarının somut bir adımı olarak önemsiyoruz ve yapılanmanın geliştirilebilirliği ile ilgileniyoruz.

Gençlerin katılımını sağlamak adına yerel ve ulusal düzeyde katılımın sınırlarının genişletilmesi ve kolaylaştırılması yönünde yönetmeliklerin/uygulamaların yeniden gözden geçirilip düzenlenmesine ihtiyaç duyuyoruz.

